

1997. augusztus 28. - **Száz év divatja a gödöllői kastélyban**

A boldog békeidők hangulatát élhették át augusztus 15-én a gödöllői Grassalkovich-kastély vendégei. Erzsébet királyné 130 évvel ezelőtti koronázása adta az ötletet, hogy nagyszabású divatlátomást rendezzenek.

A HÉV Szabadság téri megállójától sietős léptekkel igyekeznek számosan a Grassalkovich-kastélyba, ahol percekben belül megkezdődik a Divatszínház időutazása. A parkban négy műlovarnő bemutatózik súlyos paripákon, miközben szapora kezek haladnak süteményekkel megrakodva tálcától torokig. Minekutána üdítők következnek.

Majd pedig folyvást elerednek az ég csatornái. Sajnáljuk magunkat, és a rendezőket. Fertály óra múltán vége a hideg zuhanynak, némi meleget remélünk a Sisi névre keresztelt barackszínű tüzes víz sűrű iszogatásától. A színpadon és a székeken szorgos törölgetés folyik, hogy kezdődhessék a szemnek való látvány. Miről is szebbnél szebb lányok és fiúk gondoskodnak. És legfőképp az öltözékek. A toalettek.

„Este próbaképpen felveszi ezüst brokát ruháját, fekete bársonyderékkel, mely tele van hintve orgonával és drágakövel. A párizsi Worth-cég mesterműve. Aránylag szerény összegbe, 5000 frankba került. Erzsébet megmutatja magát a császárnak, aki el van ragadtatva ennyi bájtól és homlokon csókolja. 1867. június 8-án reggel 7 órakor a szerföltt ragyogó koronázó menet elindul a királyi palotából.”

A kastély erkélyén megjelenik egy ragyogó fiatal pár Erzsébet királyné és Ferenc József jelmezében. Sisit Gryllus Dorka főiskolai hallgató személyesíti meg. Később a nép közé is leereszkednek, hogy Sisi-Dorka csengő hangján köszöntse alattvalóit. Szívesen adjuk meg magunkat a lenyűgöző szépségnek.

„Erzsébet testsúlya is alig változott: kereken 50 kg volt, jóval kevesebb, mint amennyinek 172 cm-es magasságához képest lennie kellett volna. Derékbőrsége is változatlan volt: csodálatosképpen ritkán volt több, mint 50 cm, ami szinte hihetetlen. Híresen vékony derekát szerette kihangsúlyozni, olyan erősen fűzte magát, hogy gyakran nem kapott levegőt.”

És közben özönölnék a Kemenes Fanni tervezte ruhaköltemények - bieder-abroncsos szoknyák, turnür-kreációk emelt popsival, hölgyekkel béelve. A toalettek oly elragadóak, hogy a lányok, mintha enyhe zavarban volnának, kissé pironkodnának: sajna, a ruha - szépségben - túltesz némelyikükön.

„Ez a hajzuhatag olyan súlyos volt, hogy Erzsébetnek gyakran megfájdult tőle a feje. Ilyenkor órák hosszat a lakosztályában maradt, ült csak, haját szalagok segítségével felakasztotta magasba, így könnyítette a fejét húzó súlyon, és levegőztette az elkínzott fejbőrt.”

A műsor már átfordult századunkba, a karcsú szoknyák hossza még a múlt századot idézi, és a nagy kalapokkal még utoljára búcsút intenek a XIX. századnak.

Jönnek a csipkék, a vad zenék és a szoknyák egyre rövidülnek. A ruhák mind többet mutatnak, és sokak szerint ez annál rosszabb dolgokat sejtet.

„Egy bizonyos, a királyné szigorúan ügyelt a testsúlyára. Időnként koplalókúrákat tartott, olyannyira, hogy testén az ödéma tünetei mutatkoztak. Az önkínzó fogyókúrák után azonban újra szívesen és örömmel étkezett. Még cukrászdába is betért, megkóstolta a sütemény- és fagyaltkészítményeket, különlegességeket. ”

A nagylelkű rendezőség az édesszájúak kedvében járván megvendégelte a nagyérdeműt, úgynevezett Sissi tallérokkal, melyek a szájban édes vajként kénytelenek elolvadni.

„A királyné kedvelte a szűk, bőréhez simuló kisingeket, kismadrágjai selyemből, télen a legfinomabb bőrből készültek. Színes selyem és moaré fűzőit Párizsban készítette, mindegyiket csak néhány hétig viselte. Selyemharisnyáit a londoni Swears & Wells cég szállította, és mivel még nem ismerték a harisnyakötőt, a királyné harisnyáját fűzőjéhez rögzítette. Egészen csodálatos és rendkívül finom anyagból készült hálósíngest hordott, egyszerű szabásúakat, de mindig mályvaszínű selyemszalagokkal. Alsószojnyát soha nem viselt, nyáron a ruhát meztelen testére öltötte. A reggeli kiruccanásokon kalapot sem tűrt meg a fején.”

A kalapok azonban a háborúban mind odavesztek, így az ötvenes években már csak micisapka jut Micinek is, Mikinek is.

„Az Erzsébet frizura: A haját 5 centiméterrel a homlok felett kell kettéválasztani, a hátravetett hajmennyiséget egy keresztirányú választékkal felső és alsó részre osztani, mindkét részt megkötni. A homlok körüli tincseket parókafürtökből kell kialakítani, mindegyikük néhány centiméter hosszú legyen. Gránát és briliáns függőkkel díszíthetjük a frizurát. Végül arany és briliáns porral befújjuk, arany hajhálót borítunk rá.”

A micisapkákat alól lassan kicsusszan a lányok-asszonyok hajzuhataga, egyesek a ló farkát utánzó megoldást választanak, sőt némelyek festetni sem restellenek.

„A végtelenségig tartó ruhapróbákban Sisi csodálatra méltó türelemmel vett részt. Nemcsak bálit, de még lovaglóruháit is úgy kellett elkészíteni, hogy rafináltan, jól kihangsúlyozzák viselőjük karcsúságát. Erzsébet órákat töltött a varrónőjénél, ízlését és igényeit egyáltalán nem volt könnyű kielégíteni.”

Ha ma élne Sisi, bizonyára sok mindenre vevő lenne. Örülne, hogy nem kellene fűznie magát, és nem pirulna, ha a bokavillanáson messze túl, sok más is ki-kivillan a ruhákból. A színpadon a fenti gondolat kíséret alatt rövidebbnél-rövidebb és átlátszóbbnál-áttetszőbb ruhákból sugárzik az erotika, s képzelem Sisi egy legyező mögöl gúnyos mosollyal szája szögletében, súgja: Uraim, fogalmuk sincs a csábítás trükkjeiről!

A gödöllői Sisi-happening ötletgazdája és producere, Bartunek Katalin évek óta csodálattal tanulmányozza Erzsébet királyné életét és kapcsolatát Gödöllővel: - Koronázásuk évfordulója adta az ötletet, apópt az előadásra. Ezzel is igyekeztünk segíteni az újra feltámadt Sisi-kultuszt. A maga korában kevesen értették meg a filozófálgató Erzsébetet, a „formabontó” uralkodót, aki visszavonult, zárkózott életet élt, szinte belső emigrációban az udvaron belül. De érthető, hiszen az uralkodói szokásoknak megfelelően gyermekeit elvették tőle, mások nevelték, érzelmeit nem élhette ki, így betegesen sokat foglalkozott önmagával az egyébként is

narcisztikus alkatú Sisi. Pedig fantasztikusan érzékeny lélek, kitűnő költő, magas műveltségű, komplex tehetségű asszony. Lelkének belső drámája kívülről mégis harmóniát sugároz. Az udvari reprezentációtól távol tartja magát, de mégis divatdiktátor, mert amit ő visel, azt a szűkebb és tágabb környezete kötelezően utánozza. A testápolás és a táplálkozástudomány egyik megalapítóját tisztelhetjük benne.

Sisi ötvenhárom éves korában ezt írta: „Mihelyt úgy érzem, öregszem, teljesen visszavonulok a világtól. Nincs iszonyatosabb, mintha az ember fokozatosan múmiává lesz, és mégsem hajlandó búcsút venni az ifjúságtól. Talán mindig lefátyolozva járok majd, és még legszűkebb környezetem sem pillanthatja meg az arcomat.”

Szép vonásait 1898. szeptember 10-én láthatták utoljára a genfi tó partján. **Zétényi Zoltán** Fotó
k: 2Z Fotó&Média

Az idézetek forrásai: Chris Stadleander: Sisi császárné titkos receptjei; Gróf Corti Egon Cäsar: Erzsébet; Brigitte Haumann: Erzsébet királyné